

RACHUNEK SUMIENIA

dotyczący przestrzeni

Poniższa lista zagadnień związanych z gospodarką przestrzenną powstała jako przygotowanie do spotkania promocyjnego numeru „Scriptores” pt. *Rozmowy o kulturze przestrzeni*, które odbyło się dnia 27.09.05 w Lublinie. Jej celem było określenie priorytetów, wokół których miała się toczyć rozmowa dyskutantów.

Wzięli w niej udział rozmówcy numeru: **Romuald Dylewski** (urbanista), **Ewa Kipta** (specjalista w dziedzinie rewitalizacji), **Jacek Korbus** (rzeźbiarz, specjalista w dziedzinie sztuki publicznej), **Stanisław Lichota** (architekt urbanista), **Elżbieta Przesmycka** (profesor Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej), **Bolesław Stelmach** (architekt).

Czy jesteśmy zadowoleni z jakości gospodarowania przestrzenią w mieście?

- Jeżeli tak, to czy potrafimy spojrzeć krytycznie na stosowane przez nas normy oceny tej sytuacji? Jak gospodarują przestrzenią lepsi od nas (Gdańsk, Wrocław, Poznań, Kraków, miasta w innych krajach, np. miasta partnerskie).
- Jeżeli nie, to dlaczego? Czy zależy nam na wskazaniu przyczyn tego stanu rzeczy? Czy potrafimy to zrobić?

Kultura przestrzeni jako atut w konkurencji między miastami

Kultura przestrzeni jest elementem konkurencji między miastami. Powinna być więc brana pod uwagę jako jeden z pierwszych czynników przy podejmowaniu decyzji przestrzennych. Miasta, które ją cenią, traktowane są jako poważni partnerzy i vice versa. Lublin ma pod tym względem wielki potencjał, który jednak może zostać zmarnowany. Kultura przestrzeni pojmowana prymitywnie sprowadza się do dyskusji o cenach działek, postulacie zabudowy każdego placu albo do bezmyślnego postępowania za modą.

- Czy rozumiemy sens i wagę kultury przestrzeni w stopniu wystarczającym, aby Lublin osiągnął sukces?

Wartości

- Czy w dostatecznym stopniu zdobywamy wiedzę o przestrzeni Lublina? Czy w tym celu został uruchomiony dostępny potencjał środków, metod i działań (np. wiedza i doświadczenie specjalistów, konkursy architektoniczne, debaty publiczne)?
- Według jakich wartości wyznaczamy kierunki i granice przemian przestrzennej tożsamości miasta?
- Jakich wartości i czy skutecznie bronimy w kontaktach z inwestorami? Czy rozeznaniem swoich potrzeb dorównujemy inwestorom?

Obszary szczególne

- Jakie miejsca wymagają najwyższej jakości planowania? Czy są wytypowane, czy jakość ta jest stopniowana?
- Czy obszary wymagające szczególnej opieki są chronione skutecznym prawem?
- Czy zadajemy sobie pytania dotyczące konkretnych, ważnych miejsc w przestrzeni Lublina i czy potrafimy na nie odpowiadać? Na przykład: czy plac Litewski ma spełniać rolę rekreacyjną czy reprezentacyjną? Czy spełnienie obu tych ról jest możliwe? A jeżeli będzie on spełniał jedną z nich, to czy umiemy wskazać plac lub place, które będą spełniać tę drugą?

Pytania o wizję oraz idee przestrzenne dla miasta

- Kto powinien mieć wizję rozwoju miasta? Kto jest odpowiedzialny za jej ukształtowanie i rozpowszechnienie? Jak powinno się pracować nad wizją miasta w warunkach demokracji lokalnej?
- Czym jest nowoczesne miasto, jakim chcielibyśmy widzieć Lublin i czy potrafimy przełożyć tę wizję na efektywne działania? Czy możemy powiedzieć, że jest to wizja na miarę naszych ambicji, na miarę skali, w jakiej dane jest naszemu pokoleniu przekształcać Lublin?

Odpowiedzialność, edukacja i metody zapewniania jakości zmian przestrzennych

Jakie są mierniki i mechanizmy kontroli tego, czy zachodzące zmiany nas satysfakcjonują?

- Czy mamy świadomość, jaką rolę w zapewnianiu jakości, promocji i edukacji spełniają konkursy urbanistyczne i architektoniczne (vide sposób zagospodarowania miejsca po WTC w Nowym Jorku)?
- Czy planowanie Lublina jest uspołecznione, tzn. czy funkcjonują łatwo dostępne źródła wiedzy na temat zachodzących i planowanych inwestycji, zmian przestrzennych itp. (strony www, publikatory, wystawy).
- Czy istnieje jakaś podmiot sprawujący pieczę nad przemianami przestrzennymi, utrzymujący realny dwustronny kontakt ze społecznością i obdarzony społecznym zaufaniem?
- Jak staramy się zwiększyć poziom wiedzy i wrażliwości przestrzennej w społeczeństwie, który – włączając w to dziennikarzy, którzy o przestrzeni piszą – bywa bardzo niski?

Na podstawie konsultacji z rozmówcami numeru

Opracował: Marcin Skrzypek